

MEDITATIO CLVI.

PARABOLA DECIMA.

Boni Pastoris, Mercenarii, Ovium.

I. — Amen, amen dico vobis : qui non intrat per ostium in ovile ovium, sed ascendit aliunde : ille fur est, et latro.

Qui autem intrat per ostium, pastor est ovium. (*Joan. X. 1, 2.*)

Quicumque ergo vult intrare ad ovile, per ostium intret : non solum Christum prædicet, sed Christi gloriam quærat non suam.

Intrat per ostium qui intrat per Christum, qui imitatur passionem Christi, qui cognoscit humilitatem Christi : ut cum Deus factus sit homo pro nobis, cognoscat se homo non esse Deum, sed hominem. Qui enim vult Deus videri cum sit homo, non imitatur illum qui cum Deus esset, homo factus est. Tibi autem non dicitur : Esto aliquid minus quam es ; sed agnosce quid es. (*Augustinus*)

II. — Huic ostiarius aperit, et oves vocem ejus audiunt, et proprias oves vocat nominatim, et educit eas.

Et cum proprias oves emiserit, ante eas vadit : et oves illum sequuntur quia sciunt vocem ejus. (*Joan. X. 3, 4.*)

Spiritus sanctus est ostiarius, per quem Scripturæ reseratae nobis indicant Christum. (*Theophylactus.*)

Proprias oves vocat nominatim, novit enim nomina prædestinatorum, unde discipulis ait : “ Gaudete quoniam nomina vestra scripta sunt in cælo. ” (*Augustinus.*)

Vadit autem ante eas, et tamquam is qui primus conversionis viam calcavit, et sicut qui ea fecit quæ docet. (*Euthymius, ibid.*)

III. — Alienum autem non sequuntur, sed fugiunt ab eo : quia non noverunt vocem alienorum.

Hoc proverbium dixit eis Jesus. Illi autem non cognoverunt quid loqueretur eis. (*Joan. X. 5, 6.*)

Sed quomodo solvetur ista quæstio? Audiunt vocem Christi quandoque non oves : audivit enim Judas, sed lupus erat; et non audiunt oves : aliqui enim eorum qui Christum crucifixerunt, non audierunt, sed oves erant. Sed dicit aliquis : Quando non audiebant, oves non erant : vox audita eos mutavit, et ex lupis oves fecit. Me autem adhuc movet quod per Ezechielem objurgat Dominus pastores, et dicit inter cetera de ovibus (*cap. XXXIV.*) : “ Errantem non revocastis. ” Et errantem dicit, et ovem appellat. Non erraret, si vocem pastoris audiret : sed ideo erravit, quia vocem alieni audivit.

Dico ergo : " Novit Dominus qui sunt ejus " (*II. Tim. II.*) : Novit præscitos, novit prædestinatos. Ipsi sunt oves, aliquando se ipsi nesciunt; sed pastor novit eas : multæ enim oves foris sunt, et multi lupi intus. De prædestinatis ergo loquitur. (*Augustinus.*)

MEDITATIO CLVII.

EXPOSITIO.

Quid sit ostium.

I. — Dixit ergo eis iterum Jesus : Amen, amen dico vobis, quia ego sum ostium ovium.

Omnes quotquot venerunt, fures sunt, et latrones, et non audierunt eos oves. (*Joan. X. 7, 8.*)

Ecce quod clausum posuerat, aperuit : ipse est ostium : intremus, et nos intrasse gaudeamus. (*Augustinus.*)

Quotquot ergo præter illum venerunt, fures fuerunt et latrones, sed *non audierunt eos oves* : illi scilicet de quibus dictum est : " Novit Dominus qui sunt ejus. " (*II. Tim. II.*) Eos ergo non audierunt in quibus non erat vox Christi, errantes, vane fingentes, miseros seducentes. (*Augustinus.*)

II. — Ego sum ostium. Per me si quis introierit salvabitur : et ingredietur, et egredietur, et pascua inveniet. (*Joan. X. 9.*)

Quasi dicat : Illos non audiunt oves, sed me audiunt : quia ego sum ostium; et qui per me non fictus, sed verus introierit, perseverando salvabitur. (*Alcuinus.*)

Sive ingrediat, sive egrediat, quocumque se verterit, quidquid egerit, succedet pro voto. *Et pascua inveniet.* Pascua divinæ Providentiæ, cibi spiritualis, doctrinæ sanæ, sacramentorum Ecclesiæ, etc... ita ut merito dicere possit : " Dominus regit me, et nihil mihi deerit : in loco pascuæ, ibi me collocavit. " (*Psal. XXII. 1.*) (*Menochius, ibid.*)

III. — Fur non venit nisi ut furetur, et macet et perdat. Ego veni ut vitam habeant, et abundantius habeant. (*Joan. X. 10.*)

Merito oves non audiunt vocem furis, quia non venit fur nisi ut furetur, alienam rem sibi usurpando, non de præceptis Christi suos sectatores instruens, sed suis exemplis, eos vivere suadens : unde subditur, *et macet*, mala doctrina retrahendo a fide, *et perdat*, in æterna damnatione. Illi ergo furantur et occidunt. (*Alcuinus.*)

Fur diabolus est, qui venit tentando ut furetur per cogitationes illicitas, et macet

per concensum, et deinde per opera destruat. (*Theophilactus.*)

MEDITATIO CLVIII.

EXPOSITIO.

Quis sit Pastor, quis mercenarius?

I. — Ego sum pastor bonus. Bonus pastor animam suam dat pro ovibus suis. (*Foan. X. 11.*)

Aperuit Dominus duas res quas quodammodo clausas proposuerat. Primo quidem scimus quia ostium ipse est : nunc autem ostendit quia pastor est. Et quidem quod pastor est dedit et membris suis : Nam et Petrus pastor, et ceteri Apostoli pastores, et omnes boni Episcopi : ostium vero nemo nostrum se dicit : hoc sibi ipse proprie tenuit. Non autem adderet *Bonus*, nisi essent et pastores mali : ipsi sunt fures et latrones, aut certe ut multum mercenarii. (*Augustinus.*)

Fecit quod monuit, ostendit quod iussit : pro ovibus suis animam suam posuit, ut in sacramento nostro corpus suum et sanguinem verteret, et oves quas redemerat carnis suae alimento satiaret. Ostensa est nobis de contemptu mortis via quam sequamur, apposita forma cui imprimamur. (*Gregorius.*)

II. — Mercenarius autem est qui non est pastor, cujus non sunt oves propriae, videt lupum venientem, et dimittit oves et fugit : et lupus rapit, et dispergit oves :

Mercenarius autem fugit, quia mercenarius est, et non pertinet ad eum de ovibus. (*Foan. X. 12, 13.*)

Filii aeternam hereditatem patris patienter expectant, mercenarius temporalem mercedem conducentis festinanter exoptat : et tamen per linguas utrorumque divina Christi gloria diffamatur. Inde ergo laedit unde mala facit, non unde bona dicit : botrum carpe, spinam cave; quia botrus aliquando de radice viti exortus, pendet in spinis : multi quippe in Ecclesia commoda terrena sectantes, Christum praedicant, et per eos vox Christi auditur; et sequuntur oves; non mercenarium, sed vocem Pastoris per mercenarium. (*Augustinus.*)

III. — Ego sum pastor bonus : et cognosco meas, et cognoscunt me meae.

Sicut novit me Pater, et ego agnosco Patrem : et animam meam pono pro ovibus meis. (*Foan. X. 14, 15.*)

Hinc differentiam mercenarii et pastoris elicias : nam mercenarius ignorat oves, quia raro visitat eas : pastor vero cognoscit oves

proprias tamquam erga eas sollicitus. (*Theophylactus.*)

In hoc constat quia cognosco Patrem et cognoscor a Patre, quia *animam meam pono pro ovibus meis* : id est ea caritate qua pro ovibus meis morior, quantum Patrem diligam ostendo. (*Chrysostomus.*)

IV. — Et alias oves habeo, quæ non sunt ex hoc ovili : et illas oportet me adducere et vocem meam audient, et fiet unum ovile, et unus pastor. (*Joan. X. 16.*)

Quasi ex duobus gregibus unum ovile efficit, quia Judaicum et Gentilem populum in sua fide conjungit. (*Gregorius.*)

Idem namque omnibus est baptismi signaculum, unus pastor Verbum Dei. Attendant ergo, quoniam unum ovile et unus pastor est novi et veteris testamenti. (*Theophylactus.*)

MEDITATIO CLIX.

PARABOLA UNDECIMA.

Samaritani curantis eum
qui incidit in latrones.

I. — Quidam legisperitus (*Luc. X. 25.*) volens justificare seipsum dixit ad Jesum : Et quis est meus proximus?

Suscipiens autem Jesus dixit : Homo quidam descendebat ab Jerusalem in Jericho, et incidit in latrones, qui etiam despoliaverunt eum : et plagis impositis abierunt semivivo relicto.

Accidit autem ut sacerdos quidam descenderet eadem via : et viso illo præterivit.

Similiter et Levita, cum esset secus locum, et videret eum, pertransiit. (*Luc. X. 29, 30, 31, 32.*)

Salvator autem non actibus aut dignitatibus, sed natura determinat proximum : quasi dicat : Non putes quod quamvis justus sis, nullus tibi sit proximus : omnes namque qui eandem naturam communicant, proximi tui sunt. Fias igitur et tu eorum proximus, non loco, sed affectu, et circa eos cura : Et ad hoc Samaritanum adducit. (*Theophylactus.*)

Hierusalem, quæ interpretatur visio pacis, paradysum dicimus. Ante enim quam peccaret homo in visione pacis erat, hoc est in paradiso, ubi quicquid videbat, pax erat et lætitia. Inde descendit quasi humiliatus, et miser factus per peccatum in Hierico, id est in mundum, in quo omnia occidunt, sicut luna. (*Augustinus.*)

Non autem dicit : Descendit, sed *descendebat* : semper enim humana natura ad in-

feriora tendebat : et non in parte, sed in toto, vitæ attendebat passibili. (*Theophylactus.*)

Qui sunt autem isti latrones nisi angeli noctis atque tenebrarum, in quos non incidisset, nisi eis mandati cœlestis devius, se fecisset obnoxium. (*Ambrosius.*)

Spoliaverunt hominem immortalitate, et plagis impositis, peccata suadendo, reliquerunt semivivum : quia ex parte qua potest intelligere et cognoscere Deum vivus est homo : ex parte autem qua peccatis contabescit et premitur, mortuus est. (*Augustinus.*)

In Sacerdote et Levita duo tempora intelliguntur, legis scilicet et Prophetarum : quorum temporibus humanum genus sanari non potuit, quia per legem cognitio peccati, non abolitio. (*Theophylactus.*)

II. — Samaritanus autem quidam iter faciens, venit secus eum : et videns eum misericordia motus est.

Et appropians alligavit vulnera ejus, infundens oleum et vinum : et imponens eum in jumentum suum, duxit in stabulum, et curam ejus egit. (*Luc. X. 33, 34.*)

Vocat autem hic Christus se Samaritanum opportune : cum enim alloqueretur legisperitum superbientem in lege, voluit exprimere quoniam nec Sacerdos, nec levita, et qui conversabantur in lege, legis propo-

tum implebant; sed ipse venit consummaturus legis propositum. (*Græcus.*)

Dicit *iter faciens*, quasi ex proposito hoc statuens, ut nos curaret. (*Theophylactus.*)

Veniens autem “ factus est compassionis nostræ susceptione finitimus, et misericordiæ collatione vicinus. ” (*Ambrosius.*)

Alligatio vulnerum est cohibitio peccatorum. (*Augustinus.*)

Vinum infundit, id est sanguinem passionis, et oleum chrismatis, ut indulgentia daretur per sanguinem, sanctificatio conferretur per chrismatis unctionem. (*Chrysostomus.*)

Et bene jumento impositum duxit in stabulum, quia nemo, nisi per baptismum corpori Christi adunatus Ecclesiam intrabit. (*Beda.*)

III. — Et altera die protulit duos denarios, et dedit stabulario et ait : Curam illius habe : et quodcumque supererogaveris, ego cum rediero reddam tibi. (*Luc. X. 35.*)

Sed non vacabat Samaritano huic diu in terris degere, redeundum erat unde descenderat. (*Ambrosius.*)

Beatus ergo ille stabularius qui alterius vulnera curare potest : beatus ille cui dicit Jesus : *Quodcumque supererogaveris, revertens reddam tibi.* Sed, quando reverteris,

Domine, nisi iudicii die? Nam licet ubique sis semper et stans in medio nostrum, non cerneris a nobis; erit tamen tempus quo universa caro te respiciet revertentem. Reddes ergo quod debes. Beati quibus es debitor. Utinam nos simus idonei debitores, ut quod accepimus possimus absolvere. (*Ambrosius.*)

iv. — Quis horum trium videtur tibi proximus fuisse illi, qui incidit in latrones?

At ille dixit: Qui fecit misericordiam in illum. Et ait illi Jesus: Vade, et tu fac similiter. (*Luc. X. 36, 37.*)

Nullum exceptum esse cui misericordiae denegetur officium, quis non videat? dicente Domino. (*Matth. VI.*) "Benefacite his qui vos oderunt." Unde manifestum est, hoc præcepto quo jubemur diligere proximum, etiam sanctos Angelos contineri, a quibus tanta nobis misericordiae impenduntur officia, ex quo et ipse Dominus proximum nostrum se dici voluit, significans se opitulatum esse semivivo jacenti in via. (*Augustinus.*)

MEDITATIO CLX.

PARABOLA DUODECIMA.

Amici noctu petentis ab amico panes.

i. — Ait Jesus ad illos: Quis vestrum habebit amicum, et ibit ad illum media nocte, et dicet illi: Amice, commoda mihi tres panes.

Quoniam amicus meus venit de via ad me, et non habeo quod ponam ante illum. (*Luc. XI. 5, 6.*)

Amicus ad quem venit media nocte, ut accomodet tres panes, utique ad similitudinem ponitur secundum quam quis rogat Deum in media tribulatione constitutus, ut ei tribuat intelligentiam Trinitatis qua presentis vitæ consoletur labores. Ipsa enim angustia media nox est, qua cogitur vehementer instare. In tribus autem panibus etiam illud significatur, unius substantiæ esse Trinitatem. Amicus autem veniens de via, intelligitur hominis appetitus, qui debet rationi servire: serviebat autem consuetudini temporalis; quam viam vocat propter omnia transeuntia. Converso autem homine ad Deum, etiam ille appetitus a consuetudine revocatur. Sed si non consoletur interius gaudium de doctrina spirituali, qua Creatris Trinitas prædicatur, magnæ angustiae

sunt in homine quem premit ærumna mortalis; cum ab his quæ foris delectant præcipitur abstinentia, et intus non est refectio de lætitia doctrinæ spiritualis; et tamen orando efficitur ut accipiat desiderans intellectum a Domino, etiamsi homo desit per quem sapientia prædicetur. (*Augustinus.*)

II. — Et ille deintus respondens dicat: Noli mihi molestus esse, jam ostium clausum est, et pueri mei mecum sunt in cubili: non possum surgere et dare tibi. (*Luc. XI. 7.*)

Forsitan ob hoc differt, quasi ingeminans tui assiduitatem et frequentiam erga se, et ut agnoscas quid donum Dei sit, et in timore donata custodias. Quicquid enim aliquis multo labore acquirit, nititur custodire, ne cum illud perdidit, suum laborem amittat. (*Basilius.*)

III. — Et si ille perseveraverit pulsans: dico vobis, etsi non dabit illi surgens eo quod amicus ejus sit, propter improbitatem tamen ejus surget, et dabit illi quotquot habet necessarios. (*Luc. XI. 8.*)

Comparatio est a minori: si enim amicus homo surgit de lecto et dat, non amicitia sed tædio compulsus: quanto magis Deus dat, qui sine tædio largissime donat quod petitur?

MEDITATIO CLXI.

EXPOSITIO

* PRÆCEDENTIS PARABOLÆ.

I. — Et ego dico vobis: Petite, et dabitur vobis: quærite et invenientis: pulsate et aperietur vobis.

Omnis enim qui petit, accipit: et qui quærit, invenit: et pulsanti aperietur, (*Luc. XI. 9, 10. — Matth. VII. 7, 8.*)

Petere quidem est orare: quærere vero, per bona opera agere orationi condigna: pulsare autem est orationi immorari, nec desistere. (*Græcus.*)

Non autem nos tantum hortaretur ut peteremus, nisi dare vellet. Erubescat humana pigritia, plus vult ille dare quam nos accipere. (*Augustinus.*)

Ideo ergo quandoque petis et non accipis, quia perperam postulasti, vel infideliter, vel leviter, vel non conferentia tibi, vel destitisti. (*Basilius.*)

II. — Quis autem ex vobis patrem petit panem, numquid lapidem dabit illi? Aut piscem: numquid pro pisce, serpentem dabit illi?

Aut si petierit ovum: numquid porriget illi scorpionem? (*Luc. XI. 11, 12. — Matth. VII. 9, 10.*)

Panis, qui est communis cibus caritatem significat, sine qua aliæ virtutes nihil valent. Piscis significat fidem; quæ ex aqua baptismatis orta est. Lucas addit tertium, scilicet ovum, quod est spes animalis, unde spem significat.

Contra caritatem ponit lapidem, id est odii duritiam : contra fidem, serpentem, id est perfidiæ venenum; contra spem, scorpionem, id est desperationem quæ retro pungit, sicut scorpio. (*Rabanus.*)

III. — Si ergo vos cum sitis mali, nostis bona data dare filiis vestris : quanto magis Pater vester de coelo dabit spiritum bonum petentibus se. (*Matth. VII. 11.*)

Bonum quod facit bonos, Deus est. Aurum autem et argentum bonum est, non quod te faciat bonum, sed unde facias bonum. Mali ergo cum simus, et bonum patrem habeamus, non semper mali remaneamus. (*Augustinus.*)

A Deo non nisi bona percipimus, qualicumque nobis videantur : omnia enim dilectis in bonum cooperantur. (*Glossa.*)

IV. — Omnia ergo quæcumque vultis ut faciant vobis homines, et vos facite illis. Hæc est enim lex et prophetæ. (*Matth. VII. 12.*)

Promiserat se Dominus petentibus bona largiturum. Ut autem ille agnoscat mendicos suos, agnoscamus et nos nostros. Excepta enim substantia facultatum, tales sunt qui petunt, tales a quibus petunt; quam frontem habes petendi ad Deum tuum, qui non agnoscis parem tuum. (*Augustinus.*)

Quæcumque lex et Prophetæ sparsim in omnibus præceperunt Scripturis, in hoc compendioso continentur mandato; quasi innumerabiles arborum rami in una radice. (*Chrysostomus.*)

Ideo Scriptura tantum dilectionem proximi commemorat, cum dicit, *omnia quæcumque vultis*; quia qui proximum diligit, consequens est ut et ipsam præcipue dilectionem diligit : Deus autem dilectio est : consequens est ergo ut præcipue diligit Deum. (*Augustinus.*)

MEDITATIO CLXII.

PARABOLA DECIMA TERTIA.

Divitis consolantis se et illa hac nocte mortui.

I. — Dixit Jesus similitudinem ad illos dicens : Hominis cujusdam divitis uberes fructus ager attulit :

Et cogitabat intra se dicens : Quid faciam, quia non habeo quo congregem fructus meos? (*Luc. XII. 16, 17.*)

Conqueritur æque pauperibus. An non quem premit inopia, dicit, *quid faciam?* Unde victus, unde calceamenta? Talia et locuples profert : urgent enim ipsius animam divitiæ a promptuariis emanantes, ne forte cum exiverint prosint egentibus; a simili gulosorum, qui mallent edacitate crepare quam indigentibus de reliquiis impartiri. (*Basilius.*)

II. — Et dixit : Hoc faciam : destruam horrea mea, et majora faciam : et illuc congregabo omnia quæ nata sunt mihi, et bona mea.

Et dicam animæ meæ : anima, habes multa bona posita in annos plurimos : requiesce, comede, bibe, epulare. (*Luc. XII. 18, 19.*)

Erat quidem in promptu dicere : Aperiam horrea, convocabo egenos; sed cogitat non ut distribuat, sed ut congreget : sequitur enim : *Hoc faciam : destruam horrea mea.* Bene facis : nam digna destructione nequitiae promptuaria : dissolve horrea, ex quibus nullus consolationem accepit. Subdit : *et majora faciam.* At si et hoc impleveris, numquid destrues iterum? quid stultius,

quam in infinitum laborare? Horrea sunt tibi, si vis, pauperum domus. (*Basilius.*)

Si quis sic vivat quasi quotidie moriturus, eo quod incerta est naturaliter vita nostra, non peccabit : semper enim major timor plurimum voluptatis dissolvit. Sed e contrario dives longævitatem sibi repromittens, ad voluptates adspirat : sequitur enim : *requiesce,* scilicet a labore, *comede, bibe, epulare,* magno scilicet apparatu. (*Athanasius.*)

III. — Dixit autem illi Deus : Stulte, hac nocte animam tuam repetunt a te : quæ autem parasti, cujus erunt?

Sic est qui sibi thesaurizat et non est in Deum dives. (*Luc. XII. 20, 21.*)

Sed dum in abdito loquitur, eloquia ejus examinantur in cælo, unde sibi responsa proveniunt : Audi conveniens tibi stultitiæ nomen, quod tibi nullus hominum imposuit, sed ipse Deus. (*Basilius.*)

Eadem nocte sublatuſ est qui multa tempora fuerat præstolatus. (*Gregorius.*)

Non solum nullum inde (ex divitiis) percipiens commodum, sed et sarcinam peccatorum portans super humeros proprios.

MEDITATIO CLXIII.

PARABOLA DECIMA QUARTA.

Servi vigilantis nocte et Dominum
exspectantis.

1. — Dixit Jesus discipulis suis : Sint
lumbi vestri præcincti, et lucernæ arden-
tes in manibus vestris.

Et vos similes hominibus exspectanti-
bus dominum suum quando revertatur a
nuptiis; ut cum venerit, et pulsaverit,
confestim aperiant ei. (*Luc. XII. 35, 36.*)

Expediti esse debemus ab impedimentis
lascivosæ vitæ et implicite. Item lucernas
ardentes habere, id est, mentes a fide accen-
sas, et operibus veritatis relucentes, atque
ita exspectare Dominum, id est Christum.
(*Tertul. ad. Mar. lib. 4.*)

Ad nuptias quippe Dominus abiit, quia
ascendens in cælum supernam sibi multitu-
dinem Angelorum novus homo copulavit.
(*Gregorius.*)

Quotidie etiam in cælis desponsat sancto-
rum animas, quas ei Paulus, vel alius similis
offert virginem castam. Redit autem a nu-
ptiis celebratis in cælis, forsán quidem uni-
versaliter in consummatione totius mundi,
quando veniet de cælo in gloria Patris : for-
sán etiam singulis horis adstans inopinatè.

particulari uniuscujusque consummationi.
(*Theophylactus.*)

II. — Beati servi illi, quos cum venerit
dominus, invenerit vigilantes : Amen dico
vobis, quod præcinget se, et faciet illos
discumbere, et transiens ministrabit illis.

Et si venerit in secunda vigilia, et si in
tertia vigilia venerit, et ita invenerit, beati
sunt servi illi. (*Luc. XII. 37, 38.*)

Vigilat qui ad adspèctum veri luminis
mentis oculos apertos tenet; qui servat ope-
rando quod credit; qui a se corporis et ne-
gligentiae tenebras repellit. (*Gregorius.*)

Propter hanc vigiliam observandam supra
Dominus monuit, ut sint lumbi præcincti, et
lucernæ ardentes : lumen enim oppositum
oculis pellit somnolentiam oculorum : lumbi
etiam cingulo præcincti reddunt corpus in-
susceptibile somni : nam qui præcinctus est
castitate, et pura conscientia illustratus
perseverat insomnis. (*Gregorius Nyssenus.*)

Cum igitur Dominus veniens suos insom-
nes invenerit et præcinctos, cor illuminatum
habentes : tunc eos promulgabit beatos.
(*Cyrillus.*)

Præcinget se. Erit enim præcinctus justi-
tia circa lumbos suos, secundum Isaiam
XI. 5. — (*Origenes.*)

Per quam præcingit se, id est ad retribu-
tionem se præparat. (*Theophylactus.*)

Faciet igitur illos discumbere, quasi fessos refocillans, apponens spirituales delicias, et statuens dapsilem donorum suorum mensam. (*Cyrillus.*)

Quasi vicem æqualem eis reddens, ut sicut ipsi ministraverunt ei, ita et ipse eis ministrat. (*Theophylactus.*)

Qui ergo vigilare in prima vigilia noluit, custodiat in secunda; et qui in secunda noluit, tertiæ vigiliæ remedia non amittat: ut qui converti in pueritia neglexit, saltem in tempore juventutis, vel in senectute respiciat. (*Gregorius.*)

III. — Hoc autem scitote, quoniam si sciret paterfamilias, qua hora fur veniret, vigilaret utique, et non sineret perfodi domum suam.

Et vos estote parati, quia qua hora non putatis, Filius hominis veniet. (*Luc. XII. 39, 40.*)

Nesciente patrefamilias, fur domum perfodit: quia dum a sui custodia spiritus dormit, improvisa mors veniens carnis nostræ habitaculum irrumpit: furi autem resisteret si vigilaret: quia adventum judicis, qui occulte animam capit, præcavens, ei pœnitendo occurreret, ne impœnitens periret. Horam vero ultimam Dominus idcirco nobis voluit esse incognitam, ut dum illam prævidere non possumus, ad illam sine intermissione præparemur. (*Gregorius.*)

MEDITATIO CLXIV.

PARABOLA DECIMA QUINTA.

Ficulneæ infrugiferæ quæ
jubetur excidi.

I. — Dicebat Jesus hanc similitudinem: Arborem fici habebat quidam plantatam in vinea sua, et venit quærens fructum in illa, et non invenit. (*Luc. XIII. 6.*)

Sed et quisque nostrum ficus est in vinea Dei, hoc est in Ecclesia, vel in hoc mundo plantata.

Sed in triennium intelligendum est pro tribus ætatibus, puerili, virili, et senili. (*Theophylactus.*)

II. — Dixit autem ad cultorem vineæ: Ecce anni tres sunt ex quo venio quærens fructum in ficulnea hac, et non invenio: succide ergo illam: ut quid etiam terram occupat? (*Luc. XIII. 7.*)

Sed cum magno timore audiendum est quod dicitur, *succide ergo illam, etc.* Unusquisque enim juxta modum suum, in quantum locum vitæ præsentis tenet, si fructum bonæ operationis non exhibet, velut infructuosa arbor terram occupat: quia in eo loco in quo ipse est, aliis operandi occasionem negat. (*Gregorius.*)

III. — At ille respondens, dicit illi : Domine dimitte illam et hoc anno, usque dum fodiam circa illam, et mittam sterora.

Et siquidem fecerit fructum : sin autem in futurum succides eam. (*Luc. XIII. 8, 9.*)

Paterfamilias Deus Pater est : cultor vero Christus, qui ficum amputari ut sterilem non permittit. Quasi ad Patrem diceret : Si per legem et Prophetas fructum pœnitentiæ non dederunt, meis eos irrigabo passionibus et doctrinis : et forsitan dabunt obedientiæ fructum. (*Theophylactus.*)

Qui autem non vult nunc ad fœcunditatem pinguescere per increpationem, illic cadit unde jam resurgere per pœnitentiam non valet. (*Gregorius.*)

MEDITATIO CLXV.

PARABOLA DECIMA SEXTA.

Angustæ portæ qua intratur ad cœlum.

I. — Ait Jesu quidam : Domine, si pauci sunt, qui salvantur? Ipse autem dixit ad illos :

Contendite intrare per angustam portam; quia multi, dico vobis, quærent intrare, et non poterunt.

Cum autem intraverit paterfamilias, et clauserit ostium, incipietis foris stare, et pulsare ostium dicentes : Domine aperi nobis : et respondens dicet vobis : Nescio vos unde sitis :

Tunc incipietis dicere : Manducavimus coram te, et bibimus, et in plateis nostris docuisti. (*Luc. XIII. 23, 24, 25, 26.*)

Confirmavit Dominus quod audivit, scilicet quod pauci sunt qui salvantur, quia per angustam portam pauci intrant. (*Augustinus.*)

Dicturus autem angustæ portæ introitum, præmisit, *Contendite* : quia nisi mentis contentio ferveat, unda mundi non vincitur, per quam anima semper ad ima revocatur. (*Gregorius.*)

Multi, quærent intrare. Salutis amore provocati : et non poterunt itineris asperitate deterriti. (*Beda.*)

Sicut si paterfamilias qui multos ad convivium vocavit, ingresso cum convivis, et ostio recluso, postmodum pulsantes adveniant. (*Cyrillus.*)

Est autem paterfamilias Christus, qui cum ubique ex divinitate sit, illis jam intus esse dicitur quos in cœlo præsens sua visione lætificat : sed quasi foris est his quos in hac peregrinatione certantes occultus adjuvat. Intrabit vero cum totam Ecclesiam

ad sui contemplationem perducet : claudet ostium, cum reprobis locum pœnitentiæ tollet; qui foris stantes pulsabunt, idest a Justis segregati misericordiam quam contempserunt frustra implorabunt. *Manducavimus coram te*, etc. Simpliciter ad Israelitas dicitur. Sed et christianis hæc congruunt : nos enim comedimus corpus Christi et bibimus sanguinem ejus quotidie, ad mensam mysticam accedentes : docetque in plateis animarum nostrarum. (*Theophylactus.*)

II. — Et dicet vobis : Nescio vos unde sitis : discedite a me omnes operarii iniquitatis.

Ibi erit fletus et stridor dentium : cum videritis Abraham, et Isaac, et Jacob et omnes Prophetas in regno Dei, vos autem expelli foras. (*Luc. XIII. 27, 28.*)

Illis forsitan loquitur quos describit Apostolus in propria persona dicens : " Si linguas hominum loquar et Angelorum, et habeam omnem scientiam, et distribuero omnes facultates meas in cibos pauperum : caritatem autem non habuero, nihil mihi prodest. " (*I. Corinth. XIII.*) Quod enim non fit divini amoris intuitu non invenit laudem apud Deum. (*Basilius.*)

Stridebunt dentes qui hic de edacitate gaudebant, flebunt oculi qui hic per concupiscentias vagabantur. Per utrumque autem

veram impiorum resurrectionem designat. (*Glossa.*)

Pertinet etiam hoc ad Israelitas, cum quibus loquebatur; qui ex hoc maxime percelluntur quod Gentiles cum patribus requiescunt, ipsi vero excluduntur. (*Theophylactus.*)

III. — Et venient ab Oriente, et Occidente, et Aquilone; et Austro et accumbent in regno Dei.

Et ecce sunt novissimi qui erunt primi, et sunt primi qui erunt novissimi. (*Luc. XIII. 29, 30.*)

Nos autem, ut videtur, primi sumus qui ab ipsis cunabulis rudimenta accepimus : et forsitan erimus novissimi respectu Gentilium, qui circa finem vitæ crediderunt. (*Theophyl.*)

Multi etiam prius ferventes, postea torpent : multi prius frigidi, subito inardescunt : multi in sæculo despecti, in futuro sunt glorificandi; alii apud homines gloriosi, in fine sunt damnandi. (*Beda.*)

MEDITATIO CLXVI.

PARABOLA DECIMA SEPTIMA.

Decaptando inter convivas ultimo loco.

I. — Dicebat autem et ad invitatos parabolam, intendens quomodo primos accubitus eligerent, dicens ad illos :

Cum invitatus fueris ad nuptias, non discumbas in primo loco, ne forte honoratio te sit invitatus ab illo.

Et veniens is, qui te et illum vocavit, dicat tibi : Da huic locum : et tunc incipias cum rubore novissimum locum tenere. (*Luc. XIV. 7, 8, 9.*)

Quisquis nuptias Christi et Ecclesiae invitatus adierit, membris Ecclesiae per fidem conjunctus, non se extollat, quasi sublimior ceteris, de meritis gloriando; dabit enim locum honoratiori post invitato, cum illorum qui se in Christo secuti sunt agilitate praeritur, et cum rubore novissimum locum tenet, quando de aliis meliora cognoscens, quicquid de sua operatione celsum sentiebat humiliat. (*Beda.*)

II. — Sed cum vocatus fueris, vade, recumbe in novissimo loco : ut, cum venerit qui te invitavit, dicat tibi : Amice, ascende superius. Tunc erit tibi gloria coram simul discumbentibus. (*Luc. XIV. 10.*)

Sed recumbit aliquis in novissimo loco, secundum illud, "Quanto magnus es, humilia te in omnibus." (*Eccli. III. 20.*) Veniens autem Dominus, quem humilem invenerit, amici nomine beatificans, ascendere superius praecipiet : "Quicumque enim humiliave-

rit se sicut parvulus, hic est major in regno caelorum." (*Matth. XVIII. 4.*) Pulchre autem dicitur. *Tunc erit tibi gloria* : ne nunc quaerere incipias quod tibi servatur in fine. (*Beda.*)

III. — Quia omnis, qui se exaltat, humiliabitur : et qui se humiliat, exaltabitur. (*Luc. XIV. 11.*)

Ex conclusione generali, qua subditur, manifeste claret praecedentem Domini sermonem typice intelligendum. Neque enim omnis qui se coram hominibus exaltat, humiliatur : aut qui se in conspectu hominum humiliat, exaltatur ab eis : sed qui se de meritis elevat, humiliabitur a Domino ; et qui se de beneficiis humiliat, exaltabitur ab eo. (*Beda.*)

MEDITATIO CLXVII.

PARABOLA DECIMA OCTAVA.

De computandis sumptibus ante fabricam turris et ante bellum.

I. — Quis ex vobis volens turrim aedificare, non prius sedens computat sumptus, qui necessarii sunt, si habeat ad perficiendum.

Ne, posteaquam posuerit fundamentum, et non potuerit perficere, omnes, qui vident, incipiant illudere ei.

Dicentes : Quia hic homo cœpit ædificare, et non potuit consummare. (*Luc. XIV. 28, 29, 30.*)

Non debemus ponere fundamentum, idest sequi Christi initium, et finem non imponere, sicut illi de quibus Joannes dicit : (*Cap. VI.*) Quod " multi ex discipulis ejus abierunt retrorsum." Vel fundamentum intellige doctrinalem sermonem, puta de abstinentia. Ponamus igitur prædicto fundamento operationis ædificium, ut perficiatur nobis " turris fortitudinis a facie inimici : " (*Psal. LX.*) Alioquin deridetur homo a videntibus eum, tam hominibus quam dæmonibus. (*Theophylactus.*)

In bonis enim operationibus intenti, nisi contra malignos spiritus sollicite vigilemus, ipsos irrisores patimur, quos ad malum persuasores habemus. (*Gregorius.*)

II. — Aut quis rex iturus committere bellum adversus alium regem, non sedens prius cogitat, si possit cum decem millibus occurrere ei, qui cum viginti millibus venit ad se?

Alioquin adhuc illo longe agente, legationem mittens rogat ea, quæ pacis sunt. (*Luc. XIV. 31, 32.*)

Incumbit nobis prælium contra spiritualia nequitiae in cœlestibus ; urget autem nos et aliorum hostium multitudo ; carnale flagitium, lex sæviens in membris nostris, et variae passionēs, hæc est dira hostium multitudo. (*Gregorius.*)

Vel decem millia præliaturi cum rege qui habet viginti millia, significant simplicitatem Christiani hominis, dimicaturi cum duplicitate diaboli. (*Augustinus.*)

III. — Sic ergo omnis ex vobis, qui non renuntiat omnibus, quæ possidet, non potest meus esse discipulus. (*Luc. XIV. 33.*)

Itaque sumptus ad turrim ædificandam, et valentia decem millium adversus regem qui viginti millia habet, nihil aliud est, quam ut renuntiet unusquisque omnibus quæ sunt ejus. (*Augustinus.*)

Distat autem inter renuntiare omnibus et relinquere omnia : paucorum enim perfectorum est relinquere omnia, hoc est curas mundi postponere : cunctorum autem fidelium est renuntiare omnibus, hoc est sic tenere quæ mundi sunt, ut tamen per ea non teneantur in mundo. (*Beda.*)

MEDITATIO CLXVIII.

PARABOLA DECIMA NONA.

Ovis centesimæ perditæ quam Pastor requisivit.

I. — Erant appropinquantes ei publicani, et peccatores ut audirent illum.

Et murmurabant Pharisæi, et Scribæ, dicentes : Quia hic peccatores recipit, et manducat cum illis. (*Luc. XV. 1, 2.*)

Venit enim Filius hominis salvare quod perierat. (*Matth. XVIII. 11.*)

Hoc enim exsequabatur cujus causa carnem susceperat, admittens peccatores, sicut medicus ægrotantes. (*Theophylactus.*)

Ex qua re colligitur quia vera justitia compassionem habet, falsa dedignationem; quamvis et justus soleat recte peccatoribus indignari. Sed aliud est quod agitur typo superbæ, aliud quod zelo disciplinæ: quia justus, etsi foris increpationes per disciplinam exaggerant, intus tamen dulcedinem per caritatem servant: præponunt sibi in animo ipsos plerumque quos corrigunt; quod agentes, per disciplinam subditos, et per humilitatem custodiunt semetipsos. (*Gregorius.*)

II. — Et ait ad illos parabolam istam dicens. (*Luc. XV. 3.*)

Quid vobis videtur? (*Matth. XVIII. 12.*)

Quis ex vobis homo, qui habet centum oves: et si perdidit unam — erraverit una (*Matth. XVIII. 12.*) ex illis, nonne dimittit nonaginta novem in deserto, — in montibus (*Matth. XVIII. 12.*) — et vadit ad illam quæ perierat — quærere eam, quæ erravit (*Matth. XVIII. 12.*) — donec inveniatur eam. (*Luc. XV. 4.*)

Dives pastor, cujus nos omnes centesima portio sumus. (*Ambrosius.*)

Una ovis tunc periit quando peccando homo pascua vitæ reliquit. In deserto autem nonaginta novem remanserunt: quia rationalis creaturæ numerus, Angelorum videlicet et hominum, qui ad videndum Deum conditus fuerat, pereunte homine erat imminutus: unde sequitur: *nonne dimittit nonaginta novem in deserto?* Quia scilicet Angelorum chorus reliquit in cælo. Tunc autem homo cælum deseruit cum peccavit. Et ut perfecta summa ovium integraretur in cælo, homo perditus quærebatur in terra. (*Gregorius.*)

III. — Et si contigerit ut inveniatur eam. (*Matth. XVIII. 13.*) Imponit in humeros suos gaudens:

Et veniens domum convocat amicos, et vicinos, dicens illis: Congratulamini

mihi quia inveni ovem meam, quæ perierat. (*Luc. XV. 5, 6.*)

Amen dico vobis, quia gaudet super eam, magis quam super nonaginta ovem, quæ non erraverant. (*Mat. XVIII. 13.*)

Ovem humeris suis imposuit, quia humanam naturam suscipiens, peccata nostra ipse portavit. Inventa ove, ad domum redit, quia pastor noster, reparato homine, ad regnum cœlestis redit. Amicos et vicinos vocat Angelorum choros : quia amici ejus sunt, quia voluntatem ejus continue in sua stabilitate custodiunt : vicini quoque ejus sunt, quia claritatem visionis illius sua assiduitate perfruuntur. (*Gregorius.*)

Et notandum, quod non dicit, *Congratulamini* inventæ ovi, sed *mihi*. Quia videlicet ejus est gaudium vita nostra ; et cum nos ad cœlum reducimur, solemnitatem lætitiæ illius implemus. (*Gregorius.*)

iv. — Sic non est voluntas ante Patrem vestrum, qui in cœlis est, ut pereat unus de pusillis istis. (*Mat. XVIII. 14.*)

In eo quod dicit ostendit, quod quotiescumque perierit aliquis ex pusillis, non voluntate Patris perit. (*Hieronymus.*)

MEDITATIO CLXIX.

PARABOLA VIGESIMA.

Mulieris quærentis drachmam perditam.

i. — Quæ mulier habens drachmas decem, si perdiderit drachmam unam, nonne accendit lucernam, et everrit domum, et quærit diligenter donec inveniat? (*Luc. XV. 8.*)

Quia imago exprimitur in drachma, mulier drachmam perdiderat, quando homo, qui conditus ad imaginem Dei fuerat, peccando a similitudine sui conditoris recessit.

Accendit mulier lucernam, quia Dei sapientia apparuit in humanitate. Lucerna quippe lumen in testa est divinitas in carne : accensa autem lucerna, sequitur : *et everrit domum* : qui scilicet mox ut ejus divinitas per carnem claruit, omnis se nostra conscientia concussit : quia prava mens si non prius præ timore everritur, ab assuetis vitiis non mundatur. Eversa autem domo, invenitur drachma : quia scilicet cum perturbatur conscientia hominis, reparatur in homine similitudo conditoris. (*Gregorius.*)

ii. — Et cum invenerit, convocat amicas, et vicinas, dicens : Congratulamini

mihî quia inveni drachmam, quam perderam? (*Luc. XV. 9.*)

Inventa autem drachma, cœlestes virtutes facit participes gaudii, quas ministras dispensationis fecit. (*Gregorius Nazianzenus.*) Amicæ sunt, ut exsequentes voluntatem ipsius: vicinæ vero, ut incorporeæ. Vel forte amicæ ipsius sunt omnes supernæ virtutes, vicinæ vero sunt propinquiore, scilicet Throni, Cherubim et Seraphim. (*Theophylactus.*)

III. — Ita dico vobis, gaudium erit coram Angelis Dei super uno peccatore penitentiam agente. (*Luc. XV. 10.*)

Pœnitentiam agere est præterita mala plangere et plangenda non perpetrare. Nam qui sic alia deplorat ut tamen alia committat, adhuc pœnitentiam agere aut ignorat, aut dissimulat. Cogitandum est etiam ut per hoc conditori suo satisfaciat: ut qui commisit prohibita, sibi abscindere debeat etiam concessa; et se reprehendat in minimis qui se meminit in maximis deliquisse. (*Gregorius.*)

MEDITATIO CLXX.

PARABOLA VIGESIMA PRIMA.

Filii prodigi.

I — Homo quidam habuit duos filios: Et dixit adolescentior ex illis patri: Pater, da mihi portionem substantiæ, quæ me contingit. Et divisit illis substantiam. (*Luc. XV. 11, 12.*)

Tres ex ordine Lucas parabolas posuit: ovis quæ perierat et inventa est: drachmæ quæ perierat et inventa est: filii qui erat mortuus et revixit: ut triplici remedio provocati vulnera nostra curemus. Christus ut pastor te suo corpore vehit, quærit ut mater Ecclesia, recipit Deus Pater. Prima misericordia, secunda suffragatio, tertia reconciliatio. (*Ambrosius.*)

Hæc tertia parabola idem spectat quod præcedentes, sed cum aliqua differentia: quod illæ significant quidem quanta cura Deus requirat reversionem peccatoris, hæc vero quanta benignitate et lætitia suscipiat revertentem. (*Cornelii Jansenii Comment. in Lucam. ibid.*)

Homo quidam habuit duos filios. Deus est enim justorum pater et peccatorum, utpote per lavacri regenerationem, ab ipso adoptatorum: de fidelibus enim sermo est.

Adolescentiorem nominavit peccatorem, ut qui pueriliter sapit, facileque fallitur, qui etiam substantiæ partem quæ illi obveniebat petivit, hoc est liberum arbitrium quod et ex natura debebatur. Quisquis enim pueriliter sapit, liberum postulat arbitrium. Aut obtinentem substantiæ partem dicit debitam ex baptismo gratiam. (*Euthymius ibid.*)

Hominis substantia rationalitas est, quam comitatur libertas arbitrii : et similiter quæcumque Dominus dedit nobis, pro substantia nostra putabitur, ut cælum, terra et universa creatura, lex et Prophetæ. (*Theophylactus.*)

ii. — Et non post multos dies, congregatis omnibus, adolescentior filius peregre profectus est in regionem longinquam, et ibi dissipavit substantiam suam, vivendo luxuriose. (*Luc. XV. 13.*)

In regionem longinquam profectus est, non localiter a Deo decedens, qui ubique est, sed affectu : fugit enim Deum, peccator, ut a longinquo stet. (*Chrysostomus.*)

Regio longinqua oblivio est Dei. Quando autem egreditur homo a Deo, et se a timore Dei elongat, omnia divina dona expendit. (*Theophylactus.*)

iii. — Et postquam omnia consummasset, facta est fames valida in regione illa, et ipse cœpit egere.

Et abiit, et adhæsit uni civium regionis illius. Et misit illum in villam suam ut pasceret porcos.

Et cupiebat implere ventrem suum de siliquis, quas porci manducabant : et nemo illi dabat. (*Luc. XV. 14, 15, 16.*)

Facta est fames valida, in typum status miserabilis, in quem incidunt peccatores, dum mens peccatis obscuratur, voluntas infirmatur, et ad summam inopiam redigitur. (*Cornelius Jansenius ibid.*)

Merito egere cœpit qui thesauros scientiæ et scientiæ Dei, divitiarumque cœlestium altitudinem dereliquit. (*Ambrosius.*)

Unus civium regionis illius aliquis aereus princeps est ad militiam diaboli pertinens, cujus villa est modus potestatis ipsius. Porci sunt immundi spiritus qui sub ipso erant. (*Augustinus.*)

Porcos autem pascere est ea quibus immundi spiritus gaudent operari. (*Beda.*)

Quibus nullus dat saturitatem malorum : distat enim a Deo qui talibus vescitur. Dæmones autem ad hoc student, ne unquam saturitas malorum proveniat. (*Theophyl.*)

